

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาการใช้สิทธิบัตรของอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ คณะวิทยาศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ รวม 15 แห่ง โดยส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 318 ราย ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา 208 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.41 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด เมื่อพิจารณาจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามกลับคืนมาต่ำกว่าร้อยละ 50 ดังปรากฏในตารางที่ 4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัย	จำนวน แบบสอบถาม ที่ส่ง	จำนวน แบบสอบถาม ที่ได้รับ กลับคืน	ร้อยละ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	59	34	57.63
เกษตรศาสตร์	36	25	69.44
ขอนแก่น	24	17	70.83
เชียงใหม่	35	26	74.28
มหิดล	30	13	43.33
ศรีนครินทรวิโรฒ	35	25	71.42
- ประสานมิตร, บางเขน, มหาสารคาม, สงขลา			
บูรพา	10	8	80.00
นเรศวร	6	3	50.00
ศิลปากร	14	10	71.42
สงขลานครินทร์	27	21	77.78
สถาบันเทคโนโลยีฯ ลาดกระบัง	8	6	75.00
สถาบันเทคโนโลยีฯ ธนบุรี	10	6	60.00
สถาบันเทคโนโลยีฯ พระนครเหนือ	3	2	66.67
รามคำแหง	16	11	68.75
ธรรมศาสตร์	5	1	20.00
รวม	318	208	65.41

ข้อมูลที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถาม 208 คน ได้นำมาวิเคราะห์และนำเสนอตามลำดับดังนี้

- ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับ
- 1.1 สถานภาพและประสบการณ์การทำงาน
  - 1.2 สถานะการทําริวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ
  - 1.3 ปริมาณผลงานวิจัยและผลงานประดิษฐ์ที่ทํานานปีการศึกษาที่ผ่านมา
- ตอนที่ 2 การใช้สิทธิบัตรของอาจารย์ ประกอบด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับ
- 2.1 การใช้/ไม่ใช้สิทธิบัตร และเหตุผลในการไม่ใช้สิทธิบัตร
  - 2.2 วัตถุประสงค์ในการใช้สิทธิบัตร
  - 2.3 สารนิเทศสิทธิบัตรที่ใช้
  - 2.4 ลักษณะสิทธิบัตรที่ใช้
  - 2.5 แหล่งที่ใช้และวิธีค้นสิทธิบัตร
  - 2.6 สิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการค้นสิทธิบัตร
  - 2.7 ความสำเร็จในการค้นพบสิทธิบัตรจากแหล่งที่ใช้
  - 2.8 บริการสิทธิบัตรที่ใช้ ณ แหล่งที่ค้น
  - 2.9 ปัญหาที่ประสบในการใช้สิทธิบัตรจากแหล่งที่ใช้

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

ในตอนนี จะได้รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและประสิทธิภาพการทำงาน สถานะการทํางานในสาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ปริมาณผลงานวิจัยและผลงานประดิษฐ์ที่ทํานปีการศึกษาที่ผ่านมา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 สถานภาพและประสิทธิภาพการทำงาน

จากการวิเคราะห์สถานภาพและประสิทธิภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้สอบถามสถานภาพรวม 4 กลุ่ม คือ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ และสอบถามประสิทธิภาพการทำงาน โดยแบ่งออกเป็น 5 ช่วงคือ 1-3, 4-6, 7-10, 11-13 และ 14 ปีขึ้นไป ปรากฏว่าผู้ตอบส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ มากกว่าอาจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (97, 56, 53 และ 2 ราย ตามลำดับ)

สำหรับประสิทธิภาพการทำงาน ปรากฏว่าส่วนใหญ่ทํางาน 14 ปีขึ้นไป (143 ราย) ดังนั้นจะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ เป็นผู้มีประสิทธิภาพการทำงานมากกว่า 14 ปีมากที่สุด โดยเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ 63 ราย รองศาสตราจารย์ 46 ราย อาจารย์ 32 ราย และศาสตราจารย์ 2 ราย (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 สถานภาพ และประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประสบการณ์ (ปี)	สถานภาพ				รวม
	อาจารย์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	รองศาสตราจารย์	ศาสตราจารย์	
1 - 3	7	-	-	-	7
4 - 6	2	2	-	-	4
7 - 10	7	6	1	-	14
11 - 13	8	26	6	-	40
14 ปีขึ้นไป	32	63	46	2	143
รวม	56	97	53	2	208

1.2 สถานะการทาวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

จากการสอบถามการทาวิจัยสาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและสาขาที่เกี่ยวข้องว่าผู้ตอบ เคยทำ กำลังทำอยู่ หรือไม่เคยทำ พบว่าจากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 208 ราย ผู้ตอบมากกว่าครึ่ง หนึ่ง (124 ราย) เคยทาวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและผู้ตอบ 103 ราย กำลังทาวิจัย อยู่ สำหรับผู้ที่ไม่เคยทาวิจัยมีเพียง 18 รายโดยเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ มากกว่าอาจารย์และ รองศาสตราจารย์ (9, 6 และ 3 รายตามลำดับ) (ดังตารางที่ 6)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 สถานะการทบทวนสาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	การทบทวน *		
	เคย	ไม่เคย	กำลังทำอยู่
อาจารย์ (n=56)	41 (73.21%)	6 (10.91%)	19 (33.93%)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (n=97)	55 (56.70%)	9 (9.28%)	50 (51.55%)
รองศาสตราจารย์ (n=53)	26 (49.06%)	3 (5.77%)	32 (60.37%)
ศาสตราจารย์ (n=2)	2 (100.00%)	-	2
รวม (n=208)	124 (59.61%)	18 (8.73%)	103 (49.51%)

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เมื่อนำข้อมูลสถานะการทาวิจัยมาวิเคราะห์ตามประสิทธิภาพการทำงานของ
ผู้ตอบพบว่า กลุ่มผู้ตอบที่มีประสิทธิภาพ 7-10 ปี เป็นกลุ่มเดียวที่ผู้ตอบทุกคนมีประสพการณ
เคศทาหรือกำลังทาวิจัยอยู่ ในขณะที่ผู้ไม่เคศทาวิจัยนั้นปรากฏในกลุ่มผู้ตอบที่มีประสพการณ
การทางาน 14 ปีขึ้นไปเป็นอันดับแรก (10 ราย) รองลงมาในกลุ่มผู้ตอบที่มีประสพ-
การณการทางาน 11-13 ปี (5 ราย) 4-6 ปี (2 ราย) และ 1-3 ปี (1 ราย) ตาม
ลำดับ (ดังตารางที่ 7)

ศูนย์วิทยพัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 สถานะการท้าววิจัย จำแนกตามประสบการณ์

ประสบการณ์ (ปี)	การท้าววิจัย *		
	เคย	ไม่เคย	กำลังท้าวอยู่
1 - 3 (n=7)	4 (57.14%)	1 (14.28%)	4 (57.14%)
4 - 6 (n=4)	2 (50.00%)	2 (50.00%)	-
7 - 10 (n=14)	10 (71.42%)	-	8 (57.14%)
11 - 13 (n=40)	21 (52.50%)	5 (12.50%)	19 (47.50%)
14 ปีขึ้นไป (n=143)	89 (62.23%)	10 (6.99%)	72 (50.34%)
รวม (n=208)	126	18	103

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

1.3 ปริมาณผลงานวิจัย และผลงานประดิษฐ์

จากการสอบถามว่าในปีการศึกษาที่ผ่านมา ผู้ตอบมีผลงานวิจัยจำนวนกี่เรื่อง ผลปรากฏว่ามีผู้ตอบเรื่องนี้ทั้งหมด 178 ราย โดยอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติส่วนใหญ่ (111 ราย) มีผลงานวิจัย 1-2 เรื่องเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ 3-4 เรื่อง (27 ราย) ส่วนผู้ตอบที่มีผลงานวิจัย 9 เรื่องขึ้นไป มี 16 ราย ผู้ที่มีผลงานวิจัย 5-6 เรื่อง มี 11 ราย และอีก 3 คน มีงานวิจัย 7-8 เรื่อง

จากการจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือรองศาสตราจารย์ ทาวิจัย 1-2 เรื่องใน 1 ปีเป็นอันดับแรก

สำหรับผู้ที่ตอบอื่น ๆ 10 ราย พบว่าทั้งหมดกำลังทาวิจัยแต่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ และบางเรื่องเป็นงานวิจัยระยะยาว

ในส่วนของการผลิตผลงานประดิษฐ์มีผู้ตอบทั้งหมด 198 ราย พบว่าในปีการศึกษาที่ผ่านมาผู้ตอบส่วนใหญ่ 176 ราย ไม่มีปริมาณผลงานประดิษฐ์ สำหรับผู้ที่มีผลงานประดิษฐ์ปรากฏว่า 17 ราย มีงานประดิษฐ์ระหว่าง 1-2 เรื่อง 2 ราย มีปริมาณงานประดิษฐ์ 3-4 เรื่อง และ 1 รายมีงานประดิษฐ์ 9 เรื่องขึ้นไป

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่ากลุ่มอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ส่วนใหญ่ไม่มีผลงานประดิษฐ์ในปีการศึกษาที่ผ่านมา สำหรับอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และรองศาสตราจารย์มีผลงานประดิษฐ์ 1-2 เรื่องเป็นหลัก ส่วนศาสตราจารย์ซึ่งมี 1 คนนั้น เป็นผู้ที่มีผลงานประดิษฐ์ 9 เรื่องขึ้นไป

สำหรับผู้ที่ตอบอื่น ๆ 2 ราย พบว่าผู้ตอบทางานพัฒนาไม่ได้ประดิษฐ์โดยตรง 1 ราย และเป็นกรรมการงานประดิษฐ์ของนิสิต 1 ราย (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ปริมาณผลงานวิจัย และผลงานประดิษฐ์ จำแนกตามสถานภาพ

ผลงาน	สถานภาพ				รวม
	อาจารย์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	รองศาสตราจารย์	ศาสตราจารย์	
	(n=56)	(n=97)	(n=53)	(n=2)	
ผลงานวิจัย (เรื่อง)					
1 - 2	29	52	29	1	111
3 - 4	7	12	8	-	27
5 - 6	1	5	5	-	11
7 - 8	-	1	2	-	3
9 เรื่องขึ้นไป	4	6	5	1	16
อื่น ๆ	7	3	-	-	10
ผลงานประดิษฐ์ (เรื่อง)					
ไม่มี	46	89	40	1	176
1 - 2	6	2	9	-	17
3 - 4	-	1	1	-	2
5 - 6	-	-	-	-	-
7 - 8	-	-	-	-	-
9 เรื่องขึ้นไป	-	-	-	1	1
อื่น ๆ	-	2	-	-	2

ตอนที่ 2 การใช้สิทธิบัตรของอาจารย์

ในตอนนี้จะได้รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การใช้/ไม่ใช้สิทธิบัตร และ เหตุผลในการไม่ใช้สิทธิบัตร วัตถุประสงค์ในการใช้สิทธิบัตรเพื่อการสอน การวิจัย และการประดิษฐ์ผลงาน สารนิเทศสิทธิบัตรที่ใช้ ลักษณะสิทธิบัตรที่ใช้ แหล่งที่ใช้และวิธีค้นสิทธิบัตร สิ่งพิมพ์ที่ใช้ ในการค้นสิทธิบัตร ความสำเร็จในการค้นพบสิทธิบัตรจากแหล่งที่ใช้ บริการสิทธิบัตรที่ใช้ ณ แหล่งที่ค้น และปัญหาที่ประสบในการใช้สิทธิบัตรจากแหล่งที่ใช้ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 การใช้ / ไม่ใช้สิทธิบัตร และเหตุผลในการไม่ใช้สิทธิบัตร

จากการสอบถามผู้ตอบว่าเคยใช้ / ไม่เคยใช้สิทธิบัตร ปรากฏว่าผู้ตอบประมาณ 3 ใน 4 (162 ราย หรือร้อยละ 77.88) ไม่เคยใช้สิทธิบัตร และมีผู้ใช้เพียง 46 ราย หรือ ร้อยละ 22.12 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า โดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 70 ของผู้ตอบทุกกลุ่มไม่เคยใช้สิทธิบัตร

จากข้อมูลดังกล่าว กลุ่มผู้ศาสตราจารย์เป็นกลุ่มที่ไม่เคยใช้สิทธิบัตรมากกว่ารองศาสตราจารย์ อาจารย์ และศาสตราจารย์ (77, 39, 44 และ 2 ตามลำดับ)

ในส่วนของผู้ที่เคยใช้สิทธิบัตร ซึ่งมีเพียง 46 ราย เมื่อนำมาวิเคราะห์แยกตามสาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ 7 สาขา ปรากฏว่า อาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ พบว่าผู้ตอบในสาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพและสาขาเคมีเป็นกลุ่มที่ใช้สิทธิบัตรมากที่สุด 17 รายเท่ากัน รองลงมาคืออาจารย์สาขาฟิสิกส์ 10 ราย ส่วนอาจารย์สาขาธรณีศาสตร์และสมุทรศาสตร์ มีผู้ตอบเพียงสาขาละ 1 รายที่ใช้สิทธิบัตร (ดังตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนคณาจารย์ จำนวนคณาจารย์วิชาวिकासศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัย	วิชาวिकासศาสตร ศึกษาศาสตร์	เคหศาสตร	เกษตรศาสตร	นิเทศศาสตร	วารสารศาสตร	สังคมศึกษา	สมุทรศาสตร	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	5	2	-	2	-	-	1	10
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร	2	2	-	1	-	-	-	5
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1	-	-	1	-	-	-	2
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1	1	1	-	-	-	-	3
มหาวิทยาลัยมหิดล	1	1	-	1	-	-	-	3
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2	1	-	-	-	-	-	3
มหาวิทยาลัยบูรพา	2	-	-	-	-	-	-	2
มหาวิทยาลัยนเรศวร	-	-	-	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	2	-	1	-	-	-	4
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	-	1	-	2	-	-	-	3
สถาบันเทคโนโลยี	-	3	-	-	-	-	-	3
พระจอมเกล้า ลาดกระบัง								
สถาบันเทคโนโลยี	-	2	-	1	-	-	-	3
พระจอมเกล้า ธนบุรี								
สถาบันเทคโนโลยี	-	1	-	-	-	-	-	1
พระจอมเกล้า พระนครเหนือ								
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2	1	-	1	-	-	-	4
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	17	17	1	10	-	-	1	46

เมื่อนำมาแยกตามสถานภาพ พบว่า ผู้ใช้สิทธิบัตรเป็นกลุ่มผู้ช่วยศาสตราจารย์มากกว่า รองศาสตราจารย์ และอาจารย์ (20, 14 และ 12 ราย ตามลำดับ) (ดังตารางที่ 9.1)

ตารางที่ 9.1 การใช้สิทธิบัตร จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การใช้สิทธิบัตร	สถานภาพ				รวม
	อาจารย์ (n=56)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (n=97)	รองศาสตราจารย์ (n=53)	ศาสตราจารย์ (n=2)	
เคยใช้	12	20	14	-	46
ร้อยละ	(26.09%)	(43.48%)	(30.43%)		(22.12%)
ไม่เคยใช้	44	77	39	2	162
ร้อยละ	(27.16%)	(47.53%)	(24.07%)	(1.24%)	(77.88%)

เมื่อสอบถามเหตุผลในการไม่เคยใช้สิทธิบัตร พบสาเหตุของการไม่ใช้สิทธิบัตรเรียงตามลำดับมากที่สุดไปจนถึงน้อย ได้แก่ เนื่องจากไม่มีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของตน (82 ราย) ไม่ทราบแหล่งบริการสิทธิบัตร (55 ราย) ไม่เคยทราบเรื่องสิทธิบัตรมาก่อน (39 ราย) และเพราะไม่สะดวกต่อการไปใช้บริการ (28 ราย)

สำหรับเหตุผลอื่น ๆ ที่ผู้ตอบ 16 ราย ซึ่งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ 7 ราย รองศาสตราจารย์ 5 ราย อาจารย์ 3 ราย และศาสตราจารย์ 1 ราย ระบุในการไม่เคยใช้

สิทธิบัตรพบว่าใช้บริการข้อมูลจากบทคัดย่อ ซึ่งได้ข้อมูลพอเพียงกับการทำงานวิจัย (2 ราย) มีงานคุณวิทยานิพนธ์ แต่ให้ลิขสิทธิ์ข้อมูลเองหรือให้ผู้อื่นช่วย (5 ราย) ขณะนี้ยังไม่ต้องการใช้สิทธิบัตร แต่ในอนาคตคงจะได้มีการใช้สิทธิบัตรในด้านการเขียนตำรา (2 ราย), ไม่มีงานวิจัยในระดับที่ต้องใช้สิทธิบัตร และยังไม่มีความจำเป็นต้องมีสิทธิบัตรสำหรับงานวิจัยในขณะนี้ (1 ราย), ขณะนี้ยังไม่ค่อยมีความจำเป็นและไม่ค่อยมีความเข้าใจว่าจะใช้กับงานอะไรได้บ้าง (1 ราย), เคยใช้สิทธิบัตรในสหรัฐอเมริกาทราบเกี่ยวกับสิทธิบัตรในประเทศไทยน้อยมาก แต่กำลังจะศึกษา และต้องใช้งานไม่ช้านี้ (1 ราย), ทราบเรื่องสิทธิบัตรแต่ไม่ทราบรายละเอียดจริง ๆ และไม่ทราบแหล่งบริการสิทธิบัตร (2 ราย), สำหรับประเทศไทยโดยเฉพาะพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ไม่ได้รับความสนใจ สายพันธุ์ทางสาขาชีววิทยา มักได้จากการหาซื้อหรือขอแลกเปลี่ยน (2 ราย) (ดังปรากฏในตารางที่ 10)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 สาเหตุในการไม่ใช้สิทธิบัตร จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ

เหตุผลในการ ไม่ใช้สิทธิบัตร*	สถานภาพ				รวม (n=162)
	อาจารย์ (n=44)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (n=77)	รองศาสตราจารย์ (n=39)	ศาสตราจารย์ (n=2)	
ไม่มีเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับงานวิจัยของตน	18	44	17	1	82
ไม่ทราบแหล่งบริการ สิทธิบัตร	16	27	10	-	55
ไม่เคยทราบเรื่อง สิทธิบัตรมาก่อน	16	16	6	1	39
ไม่สะดวกต่อการ ไปใช้บริการ	6	13	8	-	28
อื่น ๆ	3	7	5	1	16

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.2 วัตถุประสงค์ในการใช้สิทธิบัตร

สำหรับผู้ที่เคยใช้สิทธิบัตร ซึ่งมีจำนวนเพียง 46 รายนั้น จากการสอบถามถึง วัตถุประสงค์ในการใช้สิทธิบัตร ว่าใช้เพื่อการสอน การวิจัย และการประดิษฐ์ผลงานในระดับใด ผลปรากฏว่าจำนวนผู้ตอบใช้สิทธิบัตรเพื่อการวิจัยมากกว่าเพื่อการสอน และเพื่อการประดิษฐ์ผลงาน (43, 41 และ 32 ราย ตามลำดับ) โดยผู้ใช้สิทธิบัตรเพื่อการวิจัยในระดับมาก ในขณะที่ใช้สิทธิบัตรเพื่อการสอนในระดับปานกลางและเพื่อการประดิษฐ์ผลงานในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.19, 2.05 และ 1.46 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการใช้สิทธิบัตรจากแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ พบว่า กลุ่มอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และรองศาสตราจารย์มีการใช้สิทธิบัตรเพื่อการวิจัยเป็นอันดับแรกเหมือนกัน โดยกลุ่มอาจารย์และรองศาสตราจารย์มีการใช้สิทธิบัตรเพื่อการวิจัยในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.40 และ 3.50 ตามลำดับ) ในขณะที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ใช้ในอันดับมาก (2.90) (ดังปรากฏในตารางที่ 11)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 วัตถุประสงค์ของการใช้สิทธิบัตร จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ

วัตถุประสงค์	สถานภาพ						X	S.D.
	อาจารย์ (n=12)		ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (n=20)		รองศาสตราจารย์ (n=14)			
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.		
เพื่อการสอน (n=41)	1.90	1.20	2.11	1.02	2.08	.79	2.05	.99
เพื่อการวิจัย (n=43)	3.40	.97	2.90	1.12	3.50	.67	3.19	.99
เพื่อการ ประดิษฐ์ผลงาน (n=32)	1.40	.97	1.12	.63	2.25	1.28	1.46	.92
รวม	2.23	.65	2.10	.61	2.52	.18	2.23	.57

2.2.1 การใช้สิทธิบัตรเพื่อการสอน

ในการสอบถามเกี่ยวกับการใช้สิทธิบัตรเพื่อการสอนว่าผู้ตอบใช้เพื่อเตรียมการสอน เขียนตำรา เขียนบทความวิชาการเผยแพร่ หรือเพื่อจุดประสงค์อื่น ผลปรากฏว่าผู้ตอบใช้สิทธิบัตรเพื่อเขียนบทความวิชาการเผยแพร่ และเพื่อเตรียมการสอนมากกว่าเพื่อเขียนตำรา โดยผู้ใช้สิทธิบัตรเพื่อเขียนบทความวิชาการเผยแพร่และเพื่อเตรียมการสอนและในปริมาณไม่ต่างกันนัก (23 และ 22 ราย ตามลำดับ) ส่วนการใช้สิทธิบัตรเพื่อเขียนตำรามีเพียง 12 ราย

เมื่อจำแนกการใช้สิทธิบัตรเพื่อการสอนตามสถานภาพ พบว่า กลุ่มผู้ช่วยศาสตราจารย์ ใช้สิทธิบัตรเพื่อเขียนบทความวิชาการเผยแพร่ (11 ราย) ในขณะที่กลุ่มอาจารย์และรองศาสตราจารย์ใช้สิทธิบัตรเพื่อเตรียมการสอนเหมือนกัน (7 และ 8 ราย ตามลำดับ)

สำหรับเหตุผลอื่น ๆ ที่มีผู้ตอบ 6 ราย ปรากฏว่าเป็นการใช้สิทธิบัตรเพื่อเป็นการฝึกนิสิต ได้เรียนรู้การใช้ประโยชน์จากสิทธิบัตร ทั้งในแง่ของการยกตัวอย่างประกอบการเรียนในวิชาสัมมนา โดยให้นิสิตไปฝึกค้นเอง 4 ราย นอกจากนี้ ยังใช้เพื่อการผลิตชุดสื่อการสอน 1 ราย ทาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 1 ราย

2.2.2 การใช้สิทธิบัตรเพื่อการวิจัย

จากการสอบถามผู้ตอบว่าในการวิจัยผู้ตอบใช้สิทธิบัตรเพื่อค้นหาว่ามีใครทาวิจัยสอดคล้อง / ซ้ำ กับตน เพื่อศึกษางานของนักวิทยาศาสตร์ที่สนใจ เพื่อค้นหาเรื่องที่น่าสนใจเพื่อเป็นแนวทางการเริ่มวิจัย เพื่อค้นหาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของตน หรือเพื่อค้นหารายละเอียดเกี่ยวกับการทาวิจัยเพื่อนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้น

ผลปรากฏว่าผู้ตอบใช้สิทธิบัตรเพื่อค้นหาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเป็นอันดับแรก (42 ราย) และใช้สิทธิบัตรเพื่อค้นหาว่ามีใครทาวิจัยสอดคล้อง/ซ้ำกับที่กำลังทำเป็นอันดับรองลงมา (38 ราย) ซึ่งใกล้เคียงกับการใช้สิทธิบัตรเพื่อค้นหารายละเอียดเกี่ยวกับการทาวิจัยเพื่อนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้น (34 ราย) นอกนั้นมีระดับการใช้น้อยลงมากคือ ค้นหาเรื่องที่น่าสนใจเพื่อเป็น

แนวทางการเริ่มวิจัย (24 ราย) และศึกษางานของนักวิทยาศาสตร์ที่สนใจ (17 ราย)

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพแต่ละกลุ่ม พบว่าผู้ตอบทั้ง 3 กลุ่มมีวัตถุประสงค์ในการใช้สิทธิบัตร 3 ประการแรกคล้ายคลึงกันคือ เพื่อค้นหาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย, เพื่อค้นหาว่ามีใครทำวิจัยสอดคล้อง/ซ้ำกับตนหรือไม่ และ เพื่อค้นหารายละเอียดเกี่ยวกับการทำวิจัย เพื่อนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้นมีจำนวนผู้ตอบไม่ต่างกันนัก (42, 38 และ 34 ราย ตามลำดับ) กล่าวคือ อาจารย์ใช้สิทธิบัตรเพื่อค้นหารายละเอียดเกี่ยวกับการทำวิจัยเพื่อนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้น และเพื่อค้นหาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 12 รายเท่ากัน ขณะที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ใช้เพื่อค้นหาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย (19 ราย) เป็นอันดับแรก และค้นหาว่าใครทำวิจัยสอดคล้อง/ซ้ำกับที่กำลังทำเป็นอันดับรองลงมา (15 ราย) ส่วนรองศาสตราจารย์ใช้สิทธิบัตรในการวิจัยเพื่อค้นหาว่ามีใครทำวิจัยสอดคล้อง/ซ้ำกับที่กำลังทำ เป็นอันดับแรก (12 ราย)

2.2.3 การใช้สิทธิบัตรเพื่อการประดิษฐ์ผลงาน

จากการสอบถามถึงวัตถุประสงค์ในการใช้สิทธิบัตรเพื่อการประดิษฐ์ผลงานว่า เพื่อศึกษาว่ามีการทำงานประดิษฐ์ซ้ำกับของผู้ตอบหรือไม่ หรือหากมีงานประดิษฐ์ในประเภทเดียวกับงานของผู้ตอบ มีอะไรที่สมควรปรับปรุงทำให้ดีขึ้นกว่าเดิม หรืองานประดิษฐ์นั้นมีระยะเวลาคุ้มครองสิทธิตั้งแต่เมื่อใด หรือมีระยะเวลาคุ้มครองสิทธิจนถึงเมื่อใด

ผลพบว่า วัตถุประสงค์หลักที่ผู้ตอบใช้สิทธิบัตรเพื่อการประดิษฐ์ มี 2 ประการคือ หากมีงานประดิษฐ์ในประเภทเดียวกับงานของตนมีอะไรที่สมควรปรับปรุงทำให้ดีขึ้นกว่าเดิม และ การใช้สิทธิบัตรเพื่อศึกษาว่ามีการทำงานประดิษฐ์ซ้ำกับของผู้ตอบหรือไม่ (28 และ 15 ราย ตามลำดับ)

สำหรับวัตถุประสงค์อีก 2 ประการคือ เพื่อดูว่างานประดิษฐ์นั้นมีระยะเวลาคุ้มครองตั้งแต่เมื่อใด และคุ้มครองถึงเมื่อใด มีจำนวนผู้ใช้นี้ต่างกันคือ 7 และ 6 ราย ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของผู้ตอบ พบว่า ทุกกลุ่มมีการใช้เพื่อวัตถุประสงค์หลักใน 2 ประการแรกเหมือนกัน โดยอาจารย์และรองศาสตราจารย์มีจุดประสงค์ของการใช้สิทธิบัตรเพื่อ

การประดิษฐ์อันดับแรกเหมือนกัน คือหากมีงานประดิษฐ์ในประเภทเดียวกับงานของผู้ตอบ มีอะไรที่สมควรปรับปรุงทำให้ดีขึ้นกว่าเดิม (12 และ 9 ราย ตามลำดับ) ขณะที่กลุ่มผู้ช่วยศาสตราจารย์มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาว่ามีการทำงานประดิษฐ์ซ้ำกับของผู้ตอบหรือไม่ (8 ราย)

เหตุผลอื่น ๆ ที่มีผู้ตอบ 1 รายระบุการใช้สิทธิบัตรเพื่อการประดิษฐ์ พบว่า เป็นอาจารย์ โดยใช้สิทธิบัตรเพื่อดูงานที่ได้รับการคุ้มครองสิทธิบัตร เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการประดิษฐ์ โดยไม่ใช่งานประเภทเดียวกันแต่เป็นงานที่ใช้หลักการเดียวกัน (ดังปรากฏในตารางที่ 12)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 วัตถุประสงค์ของการใช้สิทธิบัตรอย่างละเอียด จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ

วัตถุประสงค์ของ การใช้สิทธิบัตร	สถานภาพ			รวม (n=46)
	อาจารย์ (n=12)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (n=20)	รองศาสตราจารย์ (n=14)	
<u>เพื่อการสอน *</u>				
เตรียมการสอน	7	7	8	22
เขียนตำรา	1	7	4	12
เขียนบทความวิชาการเผยแพร่	5	11	7	23
อื่น ๆ	2	4	-	6
<u>เพื่อการวิจัย *</u>				
ค้นหาว่ามีใครทำวิจัย	11	15	12	38
สอดคล้อง/ซ้ำ กับตนเองหรือไม่				
ศึกษางานของนักวิทยาศาสตร์ ที่สนใจ	3	6	8	17
ค้นหาเรื่องที่น่าสนใจเพื่อเป็น แนวทางการเริ่มวิจัย	8	10	6	24
ค้นหาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	12	19	11	42
ค้นหารายละเอียดเกี่ยว- กับการทำวิจัยเพื่อนำ ไปปรับปรุงให้ดีขึ้น	12	11	11	34

ตารางที่ 12 (ต่อ) วัตถุประสงค์ของการใช้สิทธิบัตรอย่างละเอียด จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ

วัตถุประสงค์ของ การใช้สิทธิบัตร	สถานภาพ			รวม (n=46)
	อาจารย์ (n=12)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (n=20)	รองศาสตราจารย์ (n=14)	
<u>เพื่อการประดิษฐ์หรือการพัฒนาผลงาน *</u>				
เพื่อหาว่ามีการทำงาน ประดิษฐ์ซ้ำกับของผู้ตอบหรือไม่	3	8	4	15
เพื่อหาว่าหากมีงานประดิษฐ์ ในประเภทเดียวกับงาน ของผู้ตอบ มีอะไรที่สมควร ปรับปรุงทำให้ดีขึ้นกว่าเดิม	12	7	9	28
เพื่อหาว่างานประดิษฐ์นั้น มี ระยะการคุ้มครองสิทธิ ตั้งแต่เมื่อใด	2	5	-	7
เพื่อหาว่างานประดิษฐ์นั้น มี ระยะการคุ้มครองสิทธิจน ถึงเมื่อใด	2	4	-	6
อื่น ๆ	1	-	-	1

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.3 สารนิเทศสิทธิบัตรที่ใช้

ในการสอบถามถึงรายละเอียดหรือสารนิเทศสิทธิบัตรที่ใช้ได้แก่ ข้อมูลทางบรรณานุกรม รายละเอียดการประดิษฐ์ และข้อถ้อยสิทธิ โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้ คือ เพื่อการสอน การวิจัย และการประดิษฐ์ ผลปรากฏว่า จากจำนวนผู้ตอบที่ใช้สิทธิบัตร 46 ราย ผู้ตอบใช้ข้อมูลทางบรรณานุกรมมากกว่ารายละเอียดการประดิษฐ์ และมากกว่าข้อถ้อยสิทธิ (46, 23 และ 18 ราย ตามลำดับ) สำหรับรายละเอียดสารนิเทศสิทธิบัตรที่ใช้มีดังนี้

2.3.1 ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ข้อมูลทางบรรณานุกรม ได้แก่ เลขที่สิทธิบัตร ชื่อเรื่องของสิทธิบัตร ชื่อผู้ประดิษฐ์ ชื่อผู้ให้มีการประดิษฐ์ วันที่ได้รับสิทธิบัตรหรือวันที่พิมพ์สิทธิบัตร เลขที่ยื่นขอจดสิทธิบัตร วันที่ยื่นขอจดสิทธิบัตร สัญลักษณ์เลขหมู่สิทธิบัตร เลขหมู่ตามแผนการจัดหมู่แห่งชาติ เลขหมู่ตามแผนการจัดหมู่สากล และสาระสังเขป / บทสรุปการประดิษฐ์ ผลปรากฏว่าผู้ตอบใช้สาระสังเขป/บทสรุปการประดิษฐ์และชื่อเรื่องของสิทธิบัตรเป็นอันดับแรก คือ 46 รายเท่ากัน รองลงมาคือใช้เลขที่สิทธิบัตร และชื่อผู้ประดิษฐ์โดยมีผู้ใช้ 34 และ 25 รายตามลำดับ ส่วนข้อมูลทางบรรณานุกรมอื่น ๆ ได้แก่ เลขที่สิทธิบัตร ชื่อผู้ประดิษฐ์ วันที่ได้รับสิทธิบัตรหรือวันที่พิมพ์สิทธิบัตร ชื่อผู้ให้มีการประดิษฐ์ สัญลักษณ์เลขหมู่สิทธิบัตร เลขหมู่ตามแผนการจัดหมู่แห่งชาติ เลขที่ยื่นขอจดสิทธิบัตร วันที่ยื่นขอจดสิทธิบัตร เลขหมู่ตามแผนการจัดหมู่ มีผู้ใช้ระหว่าง 14-18 ราย

เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของการใช้สิทธิบัตรพบว่ารายละเอียดสิทธิบัตรที่ใช้แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ เพื่อการสอน เพื่อการวิจัย และเพื่อการประดิษฐ์ผลงาน ซึ่งพบว่า การใช้ข้อมูลทางบรรณานุกรมเพื่อการสอนและเพื่อการประดิษฐ์ผลงาน ใช้สารนิเทศสาระสังเขป/บทสรุปการประดิษฐ์ มากเป็นอันดับแรกเหมือนกัน (13 และ 5 ราย ตามลำดับ) ในขณะที่การใช้ข้อมูลทางบรรณานุกรมเพื่อการวิจัย ใช้ชื่อเรื่องสิทธิบัตรมากเป็นอันดับแรก (34 ราย)

2.3.2 รายละเอียดการประดิษฐ์

ในการสอบถามถึงการนำรายละเอียดการประดิษฐ์ ซึ่งได้แก่ ลักษณะ ความมุ่งหมาย ของการประดิษฐ์ ภูมิหลังของศิลปวิทยาการที่เกี่ยวข้อง การเปิดเผยการประดิษฐ์ รูป ตาราง พร้อมคำอธิบาย วิธีการประดิษฐ์อย่างสมบูรณ์ การนำการประดิษฐ์ไปใช้ประโยชน์ในการผลิต ทางอุตสาหกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม หรือพาณิชย์กรรม พบว่าผู้ตอบใช้ภูมิหลังของศิลปวิทยา- การที่เกี่ยวข้อง และ การนำการประดิษฐ์ไปใช้ประโยชน์ในการผลิตทางอุตสาหกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม หรือพาณิชย์กรรม เท่ากัน คือ 23 ราย ในขณะที่ใช้ลักษณะ ความมุ่งหมายของ การประดิษฐ์รองลงมาโดยมีจำนวนผู้ตอบไม่ต่างกันนัก (22 ราย) รายละเอียดคนนอกนั้นคือ การ เปิดเผยการประดิษฐ์, รูป ตาราง พร้อมคำอธิบาย, วิธีการประดิษฐ์อย่างสมบูรณ์ มีผู้ใช้ 17-19 ราย

เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของการใช้สิทธิบัตร พบว่าการนำรายละเอียดการ ประดิษฐ์ต่างกันไปตามแต่ละวัตถุประสงค์ กล่าวคือ

ในการนำรายละเอียดการประดิษฐ์เพื่อการสอน ใช้สารนิเทศภูมิหลังของศิลปวิทยาการ ที่เกี่ยวข้องมากเป็นอันดับแรก (9 ราย) ในขณะที่มีการนำรายละเอียดการประดิษฐ์เพื่อการวิจัย และเพื่อการประดิษฐ์ผลงาน ใช้สารนิเทศลักษณะ ความมุ่งหมายของการประดิษฐ์มากเป็นอันดับ แรกเหมือนกัน (14 และ 4 ราย ตามลำดับ)

กล่าวได้ว่า สารนิเทศสิทธิบัตรเกี่ยวกับรายละเอียดการประดิษฐ์มีการใช้ข้อมูลเกี่ยว กับภูมิหลังของศิลปวิทยาการที่เกี่ยวข้องเท่ากันกับข้อมูลเกี่ยวกับการนำการประดิษฐ์ไปใช้ประโยชน์ ในการผลิตทางอุตสาหกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม หรือพาณิชย์กรรม รองลงมาคือลักษณะและ ความมุ่งหมายของการประดิษฐ์ แต่เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์ผู้ตอบจะใช้ภูมิหลังของศิลปวิทยา- การที่เกี่ยวข้องเพื่อการสอน และใช้ข้อมูลการนำการประดิษฐ์ไปใช้ประโยชน์ในการผลิตทางอุ- ตสาหกรรมฯ เพื่อการวิจัย ส่วนการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการประดิษฐ์ผลงานจะใช้สารนิเทศเกี่ยว กับลักษณะและความมุ่งหมายของการประดิษฐ์

2.3.3 ข้อถ้อยสิทธิ (Claims)

สำหรับการใช้ข้อมูลข้อถ้อยสิทธิ พบว่าผู้ตอบซึ่งมี 18 รายมีการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยมากกว่าเพื่อการสอนและการประดิษฐ์ผลงาน (11, 6 และ 1 ราย ตามลำดับ) และการประดิษฐ์ผลงาน (ตั้งแสดงงานตารางที่ 13)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 รายละเอียดสิทธิบัตรที่ใช้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการใช้

รายละเอียดสิทธิบัตร	วัตถุประสงค์ *			รวม
	การสอน (n=41)	การวิจัย (n=43)	การประดิษฐ์ (n=32)	
<u>ข้อมูลทางบรรณานุกรม</u>				
เลขที่สิทธิบัตร	6	24	4	34
ชื่อเรื่องของสิทธิบัตร	9	34	3	46
ชื่อผู้ประดิษฐ์	6	16	3	25
ชื่อผู้ให้มีการประดิษฐ์	3	11	3	17
วันที่ได้รับสิทธิบัตร หรือวันที่พิมพ์สิทธิบัตร	2	14	2	18
เลขที่ยื่นขอจดสิทธิบัตร	1	11	2	14
วันที่ยื่นขอจดสิทธิบัตร	4	9	1	14
สัญลักษณ์เลขหมู่สิทธิบัตร	4	9	2	15
เลขหมู่ตามแผนการจัดหมู่ แห่งชาติ	3	10	2	15
เลขหมู่ตามแผนการจัดหมู่ สากล	1	12	1	14
สาระสังเขป/บทสรุปการ ประดิษฐ์	13	28	5	46

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 13 (ต่อ) รายละเอียดสิทธิบัตรที่ใช้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการใช้

รายละเอียดสิทธิบัตร	วัตถุประสงค์ *			รวม
	การสอน	การวิจัย	การประดิษฐ์	
	(n=41)	(n=43)	(n=32)	
<u>รายละเอียดการประดิษฐ์</u>				
ลักษณะ ความมุ่งหมายของ การประดิษฐ์	4	14	4	22
ภูมิหลังของศิลปวิทยาการที่ เกี่ยวข้อง	9	12	2	23
การเปิดเผยการประดิษฐ์	7	10	2	19
รูป ตาราง พร้อมคำ อธิบาย	6	10	2	18
วิธีการประดิษฐ์อย่างสมบูรณ์	5	10	2	17
การนำการประดิษฐ์ไปใช้ ประโยชน์ในการผลิตทาง อุตสาหกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม หรือพาณิชย์กรรม	6	14	3	23
<u>ข้อถ้อยสิทธิ</u> (claims)	6	11	1	18

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.4 ลักษณะสิทธิบัตรที่ใช้

จากการสอบถามเกี่ยวกับลักษณะสิทธิบัตรที่ใช้ ซึ่งได้แก่ข้อมูลสิทธิบัตรแบบละเอียดที่ได้จากซีดี-รอม, ข้อมูลสิทธิบัตรแบบละเอียดในรูปสิ่งพิมพ์, ข้อมูลสิทธิบัตรแบบละเอียดในรูปแบบไมโครฟิช และบทความสิทธิบัตรจากซีดี-รอม ปรากฏว่า ผู้ตอบ 42 จาก 46 รายใช้ข้อมูลสิทธิบัตรแบบละเอียดในรูปสิ่งพิมพ์เป็นอันดับแรก รองลงมา 25 ราย ใช้บทความสิทธิบัตรจากซีดี-รอม และ 17 รายใช้ข้อมูลสิทธิบัตรแบบละเอียดที่ได้จากซีดี-รอม ส่วนข้อมูลสิทธิบัตรแบบละเอียดในรูปแบบไมโครฟิชมีผู้ใช้น้อยที่สุด (4 ราย)

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของผู้ตอบ พบว่าทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ใช้ข้อมูลสิทธิบัตรแบบละเอียดในรูปสิ่งพิมพ์เป็นอันดับแรก (12, 20, 10 ตามลำดับ) และใช้บทความสิทธิบัตรจากซีดี-รอมรองลงมา โดยกลุ่มผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยังใช้ข้อมูลสิทธิบัตรแบบละเอียดที่ได้จาก ซีดี-รอมมากเป็นอันดับสองอีกด้วย (9 ราย) (ดังปรากฏในตารางที่ 14)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ลักษณะสิทธิบัตรที่ใช้ จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ

ลักษณะสิทธิบัตร * ที่ใช้	สถานภาพ			รวม (n=46)
	อาจารย์ (n=12)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (n=20)	รองศาสตราจารย์ (n=14)	
	ข้อมูลสิทธิบัตรแบบละเอียด ที่ได้จากซีดี-รอม	3	9	
ข้อมูลสิทธิบัตรแบบละเอียด ในรูปแบบสิ่งพิมพ์	12	20	10	42
ข้อมูลสิทธิบัตรแบบละเอียด ในรูปแบบไมโครฟิล์ม	2	2	-	4
บทคัดย่อสิทธิบัตรจากซีดี-รอม	7	9	9	25

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.5 แหล่งที่ใช้และวิธีค้นลิตธิบัตร

จากการสอบถามถึงแหล่งที่ค้นลิตธิบัตร พร้อมทั้งให้ระบุวิธีค้นลิตธิบัตรจากแหล่งนั้น ว่าค้นจากสิ่งพิมพ์ หรือ ซีดี-รอม หรือ จากฐานข้อมูลออนไลน์ ปรากฏว่าอาจารย์วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ค้นลิตธิบัตรจากศูนย์สนเทศลิตธิบัตร กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ มากเป็นอันดับแรก (36 ราย) รองลงมาคือ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (25 ราย) แหล่งอื่นนอกจากนี้ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (TIAC) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม และแหล่งต่างประเทศ มีผู้ใช้ไม่ต่างกันระหว่าง 1-11 ราย

สำหรับแหล่งต่างประเทศที่ผู้ตอบใช้ค้นลิตธิบัตร ปรากฏว่าเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ได้แก่ มหาวิทยาลัยโตเกียว 2 ราย, ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ประเทศออสเตรเลีย 2 ราย, ห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ใช้ในระหว่างศึกษาปริญญาเอก แต่ไม่ได้ระบุชื่อมหาวิทยาลัย) 3 ราย, มหาวิทยาลัยมิสซูรี (University of Missouri) 1 ราย ส่วนแหล่งอื่น ๆ ผู้ตอบระบุว่า ได้รับลิตธิบัตรจากเพื่อนที่ต่างประเทศส่งมาให้ 2 ราย และได้รับลิตธิบัตรจากเจ้าของลิตธิบัตรส่งมาให้ 1 ราย

ส่วนแหล่งอื่น ๆ ที่ผู้ตอบระบุ 2 ราย ได้แก่ ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย (ศบอ.) 1 ราย สำหรับผู้ตอบอีก 1 รายไม่ได้ระบุชื่อแหล่งแต่เป็นการค้นข้อมูลโดยใช้คำสำคัญ (keyword) ที่ห้องสมุดคณะ และหากพบว่าเป็นลิตธิบัตร จะให้ลิตไปค้นลิตธิบัตรที่กรมวิทยาศาสตร์โดยตรง

สำหรับวิธีค้นลิตธิบัตร ปรากฏว่าผู้ตอบค้นลิตธิบัตรจากสิ่งพิมพ์ เช่น คู่มือ สารละสังเขป มากเป็นอันดับแรก (73 ราย) รองลงมาได้แก่ วิธีค้นจาก ซีดี-รอม (27 ราย) และ การค้น

จากฐานข้อมูลออนไลน์ 10 ราย

เมื่อพิจารณาการค้นสิทธิบัตรจากแต่ละแหล่ง พบว่าผู้ตอบที่สิทธิบัตรจากศูนย์สนเทศสิทธิ-
บัตร กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ค้นสิทธิบัตรโดยสิ่งพิมพ์มากกว่าค้นจาก
ซีดี-รอม (29 และ 7 รายตามลำดับ) ขณะที่ผู้ตอบที่ใช้สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย ค้นสิทธิบัตรโดยใช้ซีดี-รอมและสิ่งพิมพ์มีจำนวนเท่ากัน (10 ราย) ในทางกลับกันเมื่อ
พิจารณาวิธีค้นสิทธิบัตร พบว่าผู้ตอบค้นสิทธิบัตรจากสิ่งพิมพ์จะค้นจากศูนย์สนเทศสิทธิบัตร กรม
วิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เป็นหลัก ขณะที่ถ้าค้นสิทธิบัตรโดยใช้ซีดี-รอมและ
ออนไลน์ จะค้นจากสถาบันวิทยบริการ (ดังตารางที่ 15)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 วิธีค้นสิทธิบัตรจากแหล่งต่าง ๆ

แหล่ง	วิธีค้น			รวม
	สิ่งพิมพ์	ซีดี-รอม	ออน-ไลน์	
สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	10	10	5	25
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	3	-	-	3
ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	-	1	-	1
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	-	1	1	2
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล	2	2	1	5
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	2	1	-	3
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2	1	1	4
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	1	-	-	1
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1	-	-	1
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	-	1	-	1
ศูนย์สารสนเทศสิทธิบัตร กรมวิทยาศาสตร์บริการ	29	7	-	36
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ สิ่งแวดล้อม				
กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	9	1	-	10
ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (TIAC) กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ	1	2	2	5
แหล่งต่างประเทศ	11	-	-	11
อื่น ๆ	2	-	-	2
รวม	73	27	10	110

งานกรณีที่ผู้ตอบคั่นสิทธิบัตรจากสิ่งพิมพ์ หรือซีดี-รอม เมื่อสอบถามถึงการขอความช่วยเหลือว่าคั่นด้วยตนเองหรือขอให้บรรณาธิการช่วยคั่นพบว่าผู้ตอบขอให้บรรณาธิการช่วยคั่นให้พอ ๆ กับการคั่นด้วยตนเอง (41 และ 45 รายตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มผู้ตอบ พบว่าผู้ใช้สิทธิบัตรไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือรองศาสตราจารย์ ถ้าคั่นสิทธิบัตรจากสิ่งพิมพ์ ส่วนใหญ่จะคั่นด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นการคั่นสิทธิบัตรจากซีดี-รอม มักขอให้บรรณาธิการช่วยคั่นให้ (ดังตารางที่ 16)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 การขอความช่วยเหลือในการค้นสิทธิบัตร

การค้นสิทธิบัตร	สถานภาพ			รวม (n=46)
	อาจารย์ (n=12)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (n=20)	รองศาสตราจารย์ (n=14)	
ค้นเอง *				
- ค้นสิทธิบัตรจาก สิ่งพิมพ์	8	14	13	35
- ค้นสิทธิบัตรจาก ซีดี-รอม	3	3	4	10
บรรณาธิกรรค์ช่วยค้น *				
- ค้นสิทธิบัตรจาก สิ่งพิมพ์	3	8	6	17
- ค้นสิทธิบัตรจาก ซีดี-รอม	4	11	9	24

* ตอบมากกว่า 1 คำตอบ

2.6 สิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการค้นสิทธิบัตร

จากการสอบถามว่าในกรณีที่ผู้ตอบค้นสิทธิบัตรจากสิ่งพิมพ์ ผู้ตอบใช้สิ่งพิมพ์ใดในการค้น ได้แก่

- ก. คู่มือดรรชนี และแผนการจัดจำแนกสิทธิบัตรระหว่างชาติ (ได้แก่ แผนการจัดหมู่เอกสารสิทธิบัตรสากล (IPC))
- ข. คู่มือดรรชนี และแผนการจัดจำแนกสิทธิบัตรแห่งชาติ (ได้แก่ แผนการจัดหมู่เอกสารสิทธิบัตรแห่งชาติสหรัฐอเมริกา)
- ค. วารสารที่ออกโดยสำนักงานสิทธิบัตรของประเทศต่าง ๆ และขององค์การสิทธิบัตรระหว่างชาติ ได้แก่

- Official Gazette
- PCT Gazette

ง. ดรรชนีและสาระสังเขป เช่น Chemical Abstracts

จ. บัตรดรรชนีเอกสารสิทธิบัตร ได้แก่

- บัตรเลขที่เอกสารสิทธิบัตร
- บัตรหัวเรื่อง
- บัตรเลขที่คำขอทะเบียนสิทธิบัตร

ผลปรากฏว่า สิ่งพิมพ์ที่ผู้เข้าใช้ค้นสิทธิบัตรมากได้แก่ ดรรชนีและสาระสังเขป เช่น Chemical Abstracts และบัตรดรรชนีเอกสารสิทธิบัตร (33 และ 31 รายตามลำดับ) โดยผู้ตอบใช้บัตรเลขที่เอกสารสิทธิบัตรมากกว่าบัตรหัวเรื่องและบัตรเลขที่คำขอทะเบียนสิทธิบัตร (14, 11 และ 6 ราย ตามลำดับ) ส่วนคู่มือดรรชนี และแผนการจัดจำแนกสิทธิบัตรแห่งชาติ และคู่มือดรรชนีและแผนการจัดจำแนกสิทธิบัตรระหว่างชาติ มีผู้ใช้ไล่เลี่ยกันคือ 18 และ 15 ราย ตามลำดับ ส่วนวารสารที่ออกโดยสำนักงานสิทธิบัตรประเทศต่าง ๆ ได้แก่ Official Gazette และ PCT Gazette มีผู้ใช้ 10 ราย โดยใช้ Official Gazette มากกว่า

PCT Gazette (7 และ 3 ราย ตามลำดับ)

เมื่อจําแนกการใช้สิ่งพิมพ์เพื่อค้นสิทธิบัตรตามสถานภาพพบว่า อาจารย์ย้ําบัตรดรชนี เอกสารสิทธิบัตร (10 ราย) ในขณะที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ใช้ดรชนีและสาระสังเขป (16 ราย) ส่วนรองศาสตราจารย์ใช้บัตรดรชนีเอกสารสิทธิบัตร และดรชนีและสาระสังเขปปริมาณเท่ากัน (10 ราย) (ดังตารางที่ 17)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 สิ่งพิมพ์ที่ใช้ค้นสิทธิบัตร *

สิ่งพิมพ์ที่ใช้ค้นสิทธิบัตร *	สถานภาพ			รวม
	อาจารย์ (n=12)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (n=20)	รองศาสตราจารย์ (n=14)	
- คู่มือตรวจขึ้น และแผนการจัด งานแนกสิทธิบัตรระหว่างชาติ	4	6	5	15
- คู่มือตรวจขึ้น และแผนการจัด งานแนกสิทธิบัตรแห่งชาติ	4	6	8	18
- วารสารที่ออกโดยสำนักงานสิทธิบัตร ของประเทศต่าง ๆ และขององค์การ สิทธิบัตร ระหว่างชาติ ได้แก่	(2)	(5)	(3)	(10)
-- Official Gazette	2	3	2	7
-- PCT Gazette	-	2	1	3
- วรรณคดีและสารสังเขป (เช่น Chemical Abstracts)	7	16	10	33
- บัตรตรวจขึ้นเอกสารสิทธิบัตรได้แก่	(10)	(11)	(10)	(31)
-- บัตรเลขที่เอกสารสิทธิบัตร	3	6	5	14
-- บัตรหัวเรื่อง	3	3	5	11
-- บัตรเลขที่คำขอทะเบียนสิทธิบัตร	4	2	-	6

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.7 ความสำเร็จในการค้นพบสิทธิบัตรจากแหล่งที่ใช้

จากการสอบถามโดยให้ผู้ตอบระบุแหล่งที่ใช้ค้นสิทธิบัตร เป็นประจำปีการศึกษาที่ผ่านมาหรือที่ใช้ค้นสิทธิบัตรหลังสุด โดยระบุเพียง 1 แหล่ง ปรากฏว่าแหล่งดังกล่าวประมวลได้ ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	4
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	3
ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	1
ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	4
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1
ศูนย์สารสนเทศสิทธิบัตร กรมวิทยาศาสตร์บริการ	16
กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ	
กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	1
สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี	1
แหล่งต่างประเทศ	1

จะเห็นได้ว่า แหล่งที่ไม่มีผู้ตอบค้นหาสิทธิบัตรเป็นประจำปีมี 3 แหล่งคือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล, ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (TIAC) และแหล่งอื่น ๆ ส่วนแหล่งต่างประเทศที่ผู้ตอบค้นหาสิทธิบัตรเป็นประจำปีได้แก่ มหาวิทยาลัยมิสซูรี

เมื่อสอบถามถึงความสำเร็จในการค้นพบสิทธิบัตรที่ต้องการจากแหล่งดังกล่าวว่า มักไม่พบเรื่องที่ต้องการ พบบ้างในบางครั้งก็ไปค้น หรือ มักจะพบทุกครั้ง ปรากฏว่าจากจำนวน

ผู้ตอบทั้งหมด 37 ราย ผู้ตอบ 24 ราย ระบุว่าพบบ้างในบางครั้งที่ไม่ค้น มากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ 9 ราย มักจะพบทุกครั้ง และ 4 ราย มักไม่พบสิทธิบัตรเรื่องที่ต้องการ

แต่เมื่อพิจารณาความสำเร็จในการค้นพบสิทธิบัตรจาแนกตามแต่ละแหล่ง พบว่า จากแหล่งที่ผู้ใช้ค้นหาสิทธิบัตรเป็นประจำ มี 4 แหล่งที่มีผู้ตอบ ตอบว่ามักไม่พบสิทธิบัตรที่ต้องการ ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี และศูนย์สนเทศสิทธิบัตร กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ โดยจำนวนผู้ตอบว่าไม่พบ มีไม่มากนัก เพียงแหล่งละ 1 ราย จึงกล่าวได้ว่าแหล่งที่ผู้ตอบใช้ค้นหาสิทธิบัตรเป็นประจำ มักหาสิทธิบัตรพบบ้างในบางครั้งที่ไม่ค้นเป็นส่วนใหญ่หรือพบทุกครั้ง (ดังตารางที่ 18)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 แหล่งที่ค้นสิทธิบัตรหลังสุด และการพบสิทธิบัตรที่ต้องการ

แหล่ง	มีก็ไม่พบเรื่อง ที่ต้องการ	พบบ้างใน บางครั้งๆที่ไปค้น	มีก็จะพบ ทุกครั้ง	รวม
สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	-	2	2	4
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	2	-	3
ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	-	2	1	3
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	-	1	-	1
ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	1	2	1	4
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	-	-	1	1
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง	-	1	-	1
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	-	1	-	1
ศูนย์สนเทศสิทธิบัตร กรมวิทยาศาสตร์บริการ	1	12	3	16
กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ				
กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	-	-	1	1
สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี	1	-	-	1
แหล่งต่างประเทศ (มหาวิทยาลัยมิสซูรี)	-	1	-	1
รวม	4	24	9	37

จากการสอบถามผู้ตอบถึงการค้นสิทธิบัตรครั้งล่าสุดจากแหล่งที่ใช้ประจำ เพื่อต้องการทราบถึงการพบความสำเร็จในการค้นสิทธิบัตร โดยถามถึงจำนวนเรื่องที่ค้น และจำนวนเรื่องที่พบผลปรากฏว่า ศูนย์สนเทศสิทธิบัตร กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแหล่งที่อาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติค้นสิทธิบัตรเป็นประจํามากที่สุด อัตราส่วนการค้นสิทธิบัตร และการพบสิทธิบัตรที่ต้องการคือ 3 : 1 ขณะที่สัดส่วนการค้นพบสิทธิบัตรจากห้องสมุด 4 แห่งคือ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เท่ากับ 2 : 1 ส่วนสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ แหล่งต่างประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมิสซูรี สัดส่วนการค้นพบสิทธิบัตรคือ 1 : 1

จะเห็นได้ว่า ความสำเร็จในการค้นพบสิทธิบัตรที่ต้องการมีตั้งแต่ร้อยละ 30 ขึ้นไป นอกจากนี้ มีข้อสังเกตคือ การค้นสิทธิบัตรจากห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีปริมาณเรื่องที่พบสูงกว่าเรื่องที่ค้น 1 : 3 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 19)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ความสำเร็จในการค้นพบสิทธิบัตร

แหล่งที่ใช้ค้นสิทธิบัตร	จำนวนเรื่อง ค้น พบ	จำนวนเรื่อง ค้น พบ	สัดส่วน เรื่องค้นพบ : เรื่องทพบ	อัตรา	
				ความสำเร็จ (ร้อยละ)	
สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	(n=3)	10	6	2 : 1	60.00
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	(n=2)	4	2	2 : 1	50.00
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	(n=3)	5	13	1 : 3	*
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์		-	-	-	
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	(n=4)	19	11	2 : 1	57.89
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	(n=1)	100	100	1 : 1	100.00
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง		-	-	-	
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	(n=1)	1	1	1 : 1	100.00
ศูนย์สนเทศสิรินธร กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และพลังงาน	(n=12)	82	25	3 : 1	30.48
กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	(n=1)	2	1	2 : 1	50.00
สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี		-	-	-	
แหล่งต่างประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมิชิแกน	(n=1)	6	5	1 : 1	83.33

2.8 บริการสิทธิบัตรที่ใช้ ณ แหล่งที่ค้น

จากการสอบถามถึงบริการสิทธิบัตรที่ผู้ตอบใช้บริการจากแหล่งที่ใช้ประจำ ได้แก่

- แนะนำเอกสารสิทธิบัตร
- แนะนำวิธีค้นหาสารนิเทศที่ต้องการจากสิทธิบัตรโดยใช้เอกสารและคู่มือต่าง ๆ
- บริการรวบรวมสารนิเทศสิทธิบัตรตามความต้องการของผู้ใช้ ได้แก่
  - รวบรวมเลขที่ของสิทธิบัตรของผู้ประดิษฐ์คนเดียวกันที่ได้รับสิทธิบัตรในประเทศต่าง ๆ
  - รวบรวมรายชื่อสิทธิบัตรในสาขาเดียวกัน
  - รวบรวมรายชื่อสิทธิบัตรที่เป็นของผู้ประดิษฐ์คนเดียวกัน
- บริการตรวจสอบรายชื่อประเทศที่ให้ความคุ้มครองสิทธิแก่สิทธิบัตร เลขที่ใด เลขที่หนึ่ง ที่มีการนำมาผลิตผลิตภัณฑ์เป็นสินค้า และต้องการส่งออก
- บริการค้นหาเลขที่เอกสารสิทธิบัตรที่ผู้ทรงสิทธิได้ยื่นขอจดใน เรื่องใด เรื่องหนึ่ง
- บริการติดต่อขึ้นต้นกับผู้ทรงสิทธิ เพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือการเจรจาธุรกิจ ในกรณีที่ทราบเลขที่สิทธิบัตรแล้ว และมีความประสงค์จะทราบชื่อผู้ทรงสิทธิพร้อมที่อยู่ เพื่อจะได้ติดต่อเจรจาชั้นต่อไป
- บริการติดต่อค้นหาสารนิเทศจากสิทธิบัตรในเรื่องที่ต้องการที่เคยมีผู้ประดิษฐ์คิดค้นไว้แล้ว โดยผ่านองค์การทรัพย์สินทางปัญญาแห่งโลก และองค์การสิทธิบัตรกลุ่มประเทศยุโรป
- บริการตรวจหาเลขที่สิทธิบัตรภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ โดยต้องการค้นว่ามีการแปลเป็นภาษาอังกฤษหรือไม่

พบว่าอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติใช้บริการแนะนำเอกสารสิทธิบัตรเป็นอันดับแรก (8 ราย) รองลงมาคือบริการรวบรวมสารนิเทศสิทธิบัตรตามความต้องการของผู้ใช้ (7 ราย) ซึ่งในบริการกลุ่มนี้ ผู้ตอบใช้บริการรวบรวมเลขที่ของสิทธิบัตรของผู้ประดิษฐ์คนเดียวกันที่ได้รับสิทธิบัตรในประเทศต่าง ๆ มากกว่าบริการด้านอื่น (6 ราย) นอกจากนี้มีการใช้บริการตรวจหาเลขที่สิทธิบัตรภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ โดยต้องการค้นว่ามีการแปล

เป็นภาษาอังกฤษหรือไม่ (6 ราย) ส่วนบริการแนะนำวิธีค้นหาสารนิเทศที่ต้องการจากสิทธิบัตร โดยผู้ใช้เอกสารและคู่มือต่าง ๆ มีผู้ใช้ 5 ราย บริการนอกนั้นเป็นการใช้ลดลงระหว่าง 1-3 ราย ขณะที่บริการรวบรวมรายชื่อสิทธิบัตรที่เป็นของผู้ประดิษฐ์คนเดียวกัน, บริการติดต่อค้นหาสารนิเทศจากสิทธิบัตรในเรื่องที่ต้องการที่เคยมีผู้ประดิษฐ์คิดค้นไว้แล้วโดยผ่านองค์การทรัพย์สินทางปัญญาแห่งโลกและองค์การสิทธิบัตรกลุ่มประเทศยุโรป ไม่มีผู้ใช้บริการ

เมื่อพิจารณาตามแหล่งที่ผู้ตอบค้นสิทธิบัตรเป็นประจำ พบว่าบริการที่ใช้จากแหล่งต่าง ๆ มีดังนี้ ศูนย์สนเทศสิทธิบัตร กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เป็นแหล่งที่ผู้ตอบไปใช้บริการสิทธิบัตรมากเป็นอันดับแรก (15 ราย) รองลงมาคือที่สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (8 ราย) ส่วนห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี มีการใช้เท่ากัน (2 ราย) แหล่งอื่นนอกจากนี้ เป็นแหล่งที่มีการใช้บริการ แหล่งละ 1 รายคือที่สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และกรมทรัพย์สินทางปัญญา ส่วนแหล่งที่ไม่มีมีการใช้บริการดังกล่าวข้างต้นมี 3 แหล่งคือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บริการสิทธิบัตรที่ใช้เป็นอันดับแรกจากศูนย์สนเทศสิทธิบัตร กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ และจากสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือบริการแนะนำเอกสารสิทธิบัตร เป็นอันดับแรก (ดังตารางที่ 20)

ศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 บริการสิทธิบัตรที่ใช้ จำนวนตามแหล่งที่ใช้ประจำ

บริการสิทธิบัตรที่ใช้	แหล่งที่ใช้ประจำ *												รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
- บริการแนะนำเอกสารสิทธิบัตร	3	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	8
- บริการแนะนำวิธีค้นหาสารนิเทศ ที่ต้องการจากสิทธิบัตรโดยให้ เอกสารและคู่มือต่าง ๆ	2	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	5
- บริการรวบรวมสารนิเทศสิทธิบัตร ตามความต้องการของผู้ใช้	(2)	-	-	(1)	-	-	-	-	(3)	(1)	-	-	(7)
-- รวบรวมเลขที่ของสิทธิบัตร ของผู้ประดิษฐ์คนเดียวกันที่ได้รับ สิทธิบัตรในประเทศต่างๆ	2	-	-	1	-	-	-	-	2	1	-	-	6
-- รวบรวมรายชื่อสิทธิบัตรใน สาขาเดียวกัน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
-- รวบรวมรายชื่อสิทธิบัตรที่ เป็นผู้ประดิษฐ์คนเดียวกัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- บริการตรวจสอบรายชื่อประเทศ ที่ให้ความคุ้มครองสิทธิแก่สิทธิบัตร เลขที่ใดเลขที่หนึ่ง ที่มีการนำมา ผลิตผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าและต้อง การส่งออก	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	3
- บริการค้นหาเลขที่เอกสาร สิทธิบัตรที่ผู้ทรงสิทธิได้ยื่นขอจด ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1

ตารางที่ 20 (ต่อ) บริการสิทธิบัตรที่ใช้ จำแนกตามแหล่งที่ใช้ประจำ

บริการสิทธิบัตรที่ใช้	แหล่งที่ใช้ประจำ *												รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
- บริการคิดค้ำขึ้นค้ำกับผู้ทรงสิทธิ เพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือการเจรจาธุรกิจ ในกรณีที่ ทราบเลขที่สิทธิบัตรแล้วและมี ความประสงค์จะทราบชื่อผู้ ทรงสิทธิพร้อมที่อยู่เพื่อจะได้ ติดต่อเจรจาในขั้นต่อไป	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
- บริการคิดค้ำค้นหาสารนิเทศ จากสิทธิบัตรในเรื่องที่ต้อง การที่เคยมีผู้ประดิษฐ์คิดค้นไว้ แล้ว โดยผ่านองค์การทรัพย์สิน ทางปัญญาแห่งโลก และองค์การ สิทธิบัตรกลุ่มประเทศยุโรป	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- บริการตรวจหาเลขที่สิทธิบัตร ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ ใช่ภาษาอังกฤษโดยต้องการค้น ว่ามีการแปลเป็นภาษาอังกฤษ หรือไม่	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	6
รวม	8	1	1	1	2	-	-	-	15	1	2	-	31

หมายเหตุ * แหล่งที่ใช้ประจำ มีดังนี้

- 1 = สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2 = สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 3 = ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 4 = สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 5 = ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 6 = สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 7 = สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 8 = สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 9 = ศูนย์สนเทศลิขิตร์ กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ
- 10 = กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์
- 11 = สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี
- 12 = แหล่งต่างประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมิสซูรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.9 ปัญหาที่ประสบในการใช้สิทธิบัตรจากแหล่งที่ใช้

จากการสอบถามถึงปัญหาที่ประสบจากการใช้สิทธิบัตรจากแหล่งที่ค้นหาสิทธิบัตรเป็นประจำ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการใช้คู่มือ, ปัญหาการใช้แหล่ง และปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ให้บริการ ผลปรากฏว่า ผู้ตอบประสบปัญหาทั้ง 3 ประการในระดับต่างกัน คือประสบปัญหาเกี่ยวกับการใช้คู่มือในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.93) ประสบปัญหาการใช้แหล่งในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.73) และประสบปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ให้บริการในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.57)

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้คู่มือ

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้คู่มือที่สอบถามมี 3 ประการ คือ ไม่ทราบว่าจะค้นหาจากคู่มืออะไร, ไม่ทราบว่าจะเริ่มค้นอย่างไร และค้นหาจากคู่มือลำบากเพราะไม่เข้าใจวิธีค้นหาข้อมูล พบว่าผู้ตอบประสบปัญหาไม่ทราบว่าจะค้นหาจากคู่มืออะไร และไม่ทราบว่าจะเริ่มค้นอย่างไรในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.95 และ 2.00 ตามลำดับ) ส่วนปัญหาเรื่องค้นหาจากคู่มือลำบากเพราะไม่เข้าใจวิธีค้นหาข้อมูล ผู้ตอบประสบปัญหานี้ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.55)

ปัญหาจากการใช้แหล่ง

จากการสอบถามปัญหาจากการใช้แหล่ง 4 ประการ คือ แหล่งที่ให้บริการไม่สะดวกต่อการไปใช้ เนื่องจากอยู่ไกล, แหล่งที่ให้บริการมีข้อมูลไม่ครบ (ถ้าเก่า ๆ จะไม่มี), แหล่งที่ให้บริการไม่มีข้อมูลที่ต้องการในทันที ต้องรอการติดต่อกับแหล่งอื่น และเสียค่าใช้จ่าย ได้แก่ เสียเงิน เสียเวลาในการค้นหา พบว่าผู้ตอบประสบปัญหาทั้ง 4 ประการในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.51-3.13)

ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ให้บริการ ณ แหล่งที่ไปใช้

จากปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ให้บริการ ณ แหล่งที่ไปใช้ ซึ่งได้สอบถามปัญหา 3 ประการ คือ ไม่มีเจ้าหน้าที่ช่วยบริการด้านนี้, เจ้าหน้าที่ไม่สามารถอธิบายการค้นหาให้ชัดเจนได้

และ เจ้าหน้าที่ให้บริการไม่ดี พบว่าผู้ตอบประสพปัญหาในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 1 เรื่อง คือ ไม่มีเจ้าหน้าที่ช่วยบริการด้านนี้ (ค่าเฉลี่ย 1.97) ส่วนปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่สามารถอธิบายการค้นหาให้ชัดเจนได้ และ เจ้าหน้าที่ให้บริการไม่ดี ผู้ตอบประสพระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.68 และ 1.31 ตามลำดับ) (ดังตารางที่ 21)

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 ปัญหาที่พบในการใช้วิทยุสมัคร

ปัญหา	แหล่งที่ใช้ประจำ *																								SD.	แปลความ	
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12				
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.			
ปัญหาเกี่ยวกับ การใช้คลื่น	2.11	.51	1.00	.00	2.00	.00	1.00	.00	3.00	.00	1.33	.57	-	-	-	-	1.87	.93	1.00	.00	2.67	.00	3.00	.00	1.93	0.96	ปานกลาง
ไม่ทราบว่าจะค้น หาจากคลื่นอะไร	1.67	.58	1.00	.00	2.00	.00	1.00	.00	4.00	.00	1.00	.00	-	-	-	-	1.79	.89	1.00	.00	3.00	.00	3.00	.00	1.95	1.06	ปานกลาง
ไม่ทราบว่าจะเริ่ม ค้นคลื่นอย่างไร	2.67	.58	1.00	.00	-	-	1.00	.00	3.50	.71	2.00	1.41	-	-	-	-	1.86	.95	1.00	.00	3.00	.00	-	-	2.00	0.98	ปานกลาง
ค้นหาจากคลื่นลำบาก เพราะไม่เข้าใจ วิธีค้นหาคลื่น	2.00	1.00	1.00	.00	2.00	.00	1.00	.00	2.00	.00	1.00	.00	-	-	-	-	2.00	1.15	1.00	.00	2.00	.00	-	-	1.55	0.53	น้อย

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 (ต่อ) ปัญหาพบในการใช้สิทธิบัตร

ปัญหา	แหล่งที่ใช้ประจำ *																								X̄	SD.	แปลความ		
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12						
	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.					
ปัญหาจากการใช้แหล่ง	2.19	.24	3.25	.00	3.50	.50	3.33	1.15	2.75	.71	2.13	.53	-	-	-	-	2.71	.76	2.00	.00	4.00	.00	2.25	.00	2.73	0.78	มาก		
แหล่งที่ให้บริการไม่ สะดวกต่อการไปใช้	1.50	1.00	3.00	.00	-	-	-	-	2.67	1.53	2.50	2.12	-	-	-	-	3.00	1.07	3.00	.00	4.00	.00	4.00	.00	4.00	.00	2.95	0.81	มาก
เนื่องจากอยู่ไกล																													
แหล่งที่ให้บริการมี ข้อผิดพลาด (ถ้า เท่า ๆ จะไม่มี)	2.75	.50	4.00	.00	3.00	.00	4.00	.00	4.00	.00	2.00	1.41	-	-	-	-	2.60	1.12	3.00	.00	4.00	.00	2.00	.00	3.13	0.81	มาก		
แหล่งที่ให้บริการ ไม่มีข้อผิดพลาด ในทันที ต้องรอการ ติดต่อกับแหล่งอื่น	2.75	.96	3.00	.00	3.50	.71	4.00	.00	2.00	.00	2.00	.00	-	-	-	-	2.80	1.01	1.00	.00	4.00	.00	1.00	.00	2.60	1.09	มาก		
เสียค่าใช้จ่าย	1.75	.50	3.00	.00	4.00	.00	2.00	.00	3.00	1.41	2.00	1.41	-	-	-	-	2.36	1.01	1.00	.00	4.00	.00	2.00	.00	2.51	0.97	มาก		
คืนเงิน เสีย เวลาในการค้นหา																													

ตารางที่ 21 (ต่อ) ปัญหาพบในการใช้สิทธิบัตร

แหล่งที่ใช้ประจำ *

ปัญหา																									X̄	SD.	แปลความ
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12				
	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.	X̄	SD.			
ปัญหาจากตัวกลางที่	1.33	.58	2.50	.70	2.33	1.15	1.00	.00	1.75	.35	1.33	.47	-	-	-	-	1.52	.67	-	-	2.00	.00	-	-	1.57	0.79	น้อย
ผู้บริหาร ๓ แห่งที่																											
ใบไม้																											
- ไม้เจ้าหน้าที่ช่าง	1.33	.58	3.00	.00	3.00	.00	1.00	.00	2.00	1.41	2.00	1.41	-	-	-	-	1.50	.80	-	-	2.00	.00	-	-	1.97	0.72	ปานกลาง
บริหารด้านนี้																											
- เจ้าหน้าที่ไม้	1.33	.58	2.00	.00	3.00	.00	1.00	.00	1.50	.71	1.00	.00	-	-	-	-	1.62	.77	-	-	2.00	.00	-	-	1.68	0.65	น้อย
สามารถอธิบายการ																											
ค้นหาพืชเงินได้																											
- เจ้าหน้าที่บริหาร	1.33	.58	-	-	1.00	.00	1.00	.00	-	-	1.00	.00	-	-	-	-	1.55	.82	-	-	2.00	.00	-	-	1.31	0.40	น้อย
ไม้ดีเพราะ (โปรดระบุ)																											

หมายเหตุ * แหล่งที่ใช้ประจำ 12 แห่ง ได้แก่

แหล่งที่ 1	สำนักงานบริหาร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	แหล่งที่ 2	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	แหล่งที่ 3	ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แหล่งที่ 4	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	แหล่งที่ 5	ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	แหล่งที่ 6	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
แหล่งที่ 7	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง	แหล่งที่ 8	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	แหล่งที่ 9	ศูนย์สนเทศวิทยบริการ กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ
แหล่งที่ 10	กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	แหล่งที่ 11	สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี	แหล่งที่ 12	แหล่งต่างประเทศ (ได้นัก มหาวิทยาลัยสุโขทัย)

เมื่อพิจารณาปัญหาการเข้าถึงสิทธิบัตรที่พบในแต่ละแหล่ง ดังที่ได้สรุปไว้ในตารางที่ 22 จะเห็นว่า ปัญหาที่ผู้ตอบประสบมากถึงมากที่สุด ปรากฏใน 2 เรื่องคือ เกี่ยวกับการใช้คู่มือและการใช้แหล่ง ส่วนเรื่องบุคลากรที่ให้บริการ ผู้ตอบแต่ละแหล่งประสบปัญหาระดับน้อยถึงปานกลาง แหล่งที่ผู้ตอบประสบปัญหาระดับมากถึงมากที่สุดคือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ศูนย์สนเทศสิทธิบัตร กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ และ แหล่งต่างประเทศ (ได้แก่ มหาวิทยาลัยมิสซูรี)

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้คู่มือ

ผู้ตอบประสบปัญหาระดับมากในห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี และ แหล่งต่างประเทศ (ได้แก่ มหาวิทยาลัยมิสซูรี) โดยในการเข้าถึงสิทธิบัตรจากห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ตอบประสบปัญหาสำคัญ 2 ประการคือ ไม่ทราบว่าจะค้นหาจากคู่มืออะไร และไม่ทราบจะเริ่มค้นค้นอย่างไร โดยประสบในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.50)

ส่วนการเข้าถึงสิทธิบัตรจากสำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี ผู้ตอบประสบปัญหา 2 ประการข้างต้นเช่นกัน แต่อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.00 และ 3.00) ในขณะที่การใช้แหล่งต่างประเทศ ผู้ตอบประสบปัญหาระดับมากเพียงประการเดียวคือ ไม่ทราบว่าจะค้นหาจากคู่มืออะไร

ปัญหาการใช้แหล่ง

ปัญหาการใช้แหล่งที่ผู้ตอบระบุว่าประสบมากถึงมากที่สุด มีดังนี้

ปัญหาที่ผู้ตอบประสบมากที่สุด ปรากฏในห้องสมุด 3 แห่งคือ ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี

เมื่อพิจารณาแหล่งทั้ง 3 จากตารางที่ 21 พบว่าผู้ตอบที่ค้นสิทธิบัตรจากห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประสบปัญหา 2 เรื่องคือ แหล่งที่ให้บริกาารไม่มีข้อมูลที่ต้องการในทันที ต้องรอการติดต่อกับแหล่งอื่น และเสียค่าใช้จ่าย ได้แก่ เสียเงิน เสียเวลา ในการค้นหา ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.50 และ 4.00) ขณะที่ผู้ตอบที่ค้นสิทธิบัตรจากแหล่งสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประสบปัญหาแหล่งที่ให้บริกาารมีข้อมูลไม่ครบ (ถ้าเก่า ๆ จะไม่มี) และแหล่งที่ให้บริกาารไม่มีข้อมูลที่ต้องการในทันที ต้องรอการติดต่อกับแหล่งอื่น ระดับมากที่สุด ส่วนผู้ตอบที่ค้นสิทธิบัตรจากสำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี ประสบปัญหาทั้ง 4 เรื่อง คือ แหล่งที่ให้บริกาารไม่สะดวกต่อการไปใช้ เนื่องจากอยู่ไกล, แหล่งที่ให้บริกาารมีข้อมูลไม่ครบ (ถ้าเก่า ๆ จะไม่มี), แหล่งที่ให้บริกาารไม่มีข้อมูลที่ต้องการในทันที ต้องรอการติดต่อกับแหล่งอื่น และเสียค่าใช้จ่าย ได้แก่ เสียเงิน เสียเวลาในการค้นหา ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.00 เท่ากันทุกเรื่อง)

ปัญหาการใช้แหล่งที่ผู้ตอบประสบระดับมาก ปรากฏในห้องสมุดอีก 3 แห่งคือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และ ศูนย์สน-เทศสิทธิบัตร กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ

ในการค้นสิทธิบัตรจากสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปัญหาที่ประสบระดับมากมี 3 เรื่อง คือ แหล่งที่ให้บริกาารไม่สะดวกต่อการไปใช้ เนื่องจากอยู่ไกล, แหล่งที่ให้บริกาารไม่มีข้อมูลที่ต้องการในทันที ต้องรอการติดต่อกับแหล่งอื่น และเสียค่าใช้จ่าย ได้แก่ เสียเงิน เสียเวลาในการค้นหา (ค่าเฉลี่ย 3.00 เท่ากัน) และยังประสบปัญหาแหล่งที่ให้บริกาารมีข้อมูลไม่ครบ (ถ้าเก่า ๆ จะไม่มี) ระดับมากที่สุดอีกด้วย (ค่าเฉลี่ย 4.00) ขณะที่ผู้ตอบที่ค้นสิทธิบัตรจากห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประสบปัญหาแหล่งที่ให้บริกาารไม่สะดวกต่อการไปใช้ เนื่องจากอยู่ไกล และเสียค่าใช้จ่าย ได้แก่ เสียเงิน เสียเวลาในการค้นหา ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.67 และ 3.00 ตามลำดับ และประสบปัญหาเรื่องแหล่งที่ให้บริกาารมีข้อมูลไม่ครบ (ถ้าเก่า ๆ จะไม่มี) ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.00) ส่วนผู้ที่ค้นสิทธิบัตรจากศูนย์สนเทศสิทธิบัตร

กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ผู้ตอบประสบบัณฑิตระดับมาก 3 ประการคือ แหล่งที่ให้บริการไม่สะดวกต่อการไปใช้ เนื่องจากอยู่ไกล, แหล่งที่ให้บริการมีข้อมูลไม่ครบ (ถ้าเก่า ๆ จะไม่มี), แหล่งที่ให้บริการไม่มีข้อมูลที่ต้องการในทันที ต้องรอการติดต่อกับแหล่งอื่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 สรุปปัญหาที่พบในการใช้สิทธิบัตร จำแนกตามแต่ละแห่ง

แห่ง	ปัญหา			
	ปัญหาเกี่ยวกับการใช้คู่มือ	ปัญหาจากการใช้แหล่ง	ปัญหาจากตัวบุคลากร	ปัญหาจากตัวบริการ ณ แห่งที่ใช้
สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ปานกลาง (2.11)	ปานกลาง (2.19)	น้อย (1.33)	
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	น้อย (1.00)	มาก (3.25)	ปานกลาง (2.50)	
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ปานกลาง (2.00)	มากที่สุด (3.50)	ปานกลาง (2.33)	
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	น้อย (1.00)	มากที่สุด (3.33)	น้อย (1.00)	
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	มาก (3.00)	มาก (2.75)	น้อย (1.75)	
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	น้อย (1.33)	ปานกลาง (2.13)	น้อย (1.33)	
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง	-	-	-	
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	-	-	-	
ศูนย์สนเทศสิทธิบัตร กรมวิทยาศาสตร์บริการ	ปานกลาง (1.87)	มาก (2.71)	น้อย (1.52)	
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม				
กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	น้อย (1.00)	ปานกลาง (2.00)	-	
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี	มาก (2.67)	มากที่สุด (4.00)	ปานกลาง (2.00)	
แหล่งต่างประเทศ (มหาวิทยาลัยมิสซูรี)	มาก (3.00)	ปานกลาง (2.25)	-	

หมายเหตุ: แห่งที่ 7 และ 8 ไม่มีข้อมูล